

Ankestyrelsens brev til Halsnæs Kommune

Halsnæs Kommunes brug af ekstern konsulentbistand

Ankestyrelsen vender hermed tilbage i sagen om to artikler i Frihedsbrevet omhandlende betaling af en ekstern konsulent til at lægge en strategi for kommunen i forhold til mulige sanktioner mod den russisk ejede virksomhed [B] i Frederiksværk.

Konklusion

Ankestyrelsen har gennemført en indledende undersøgelse af sagen.

På baggrund af Halsnæs Kommunes udtalelse finder Ankestyrelsen ikke anledning til at foretage yderligere.

Vi lægger vægt på, at formålet med Halsnæs Kommunes samarbejde med firmaet [A] efter det oplyste var at håndtere pressehenvendelser og at få den nødvendige viden og information i forhold til mulige scenarier for derved at kunne varetage kommunens interesser i forhold til de beskæftigelsesmæssige konsekvenser, som en eventuel lukning af den største arbejdsplads i kommunen kunne få.

Vi vurderer, at kommunen som ansvarlig for beskæftigelsesindsatsen havde en saglig kommunal interesse i at være orienteret om situationen og være forberedt til at håndtere risikoen for, at en stor gruppe af kommunens borgere kunne miste deres arbejde.

Da kommunen havde en saglig kommunal interesse at få rådgivning og hjælp til pressehåndtering i den konkrete situation, vurderer vi, at det ikke har betydning, at tilsynet tager sagen op til behandling.

29. april 2025

J.nr. 23-51227

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid - reception:
man-tors kl. 9.00-15.00
fre kl. 9.00-13.00

Åbningstid - telefon:
man-tirs kl. 9.00-15.00
ons lukket
tors-fre kl. 9.00-15.00

Vi afslutter derfor sagen på det foreliggende grundlag.

Vi offentliggør dette brev på www.ast.dk i anonymiseret form.

Vi beklager den lange sagsbehandlingstid.

Sagens oplysninger

Ankestyrelsen blev på baggrund af to artikler i Frihedsbrevet den 13. juni 2023 og 15. juni 2023 opmærksom på, at Halsnæs Kommune ifølge det oplyste havde brugt 147.000 kr. på en kampagne og mediestrategi omkring virksomhed [B], der var ejet af en russisk oligark.

Det fremgik bl.a. af artiklerne, at Halsnæs Kommune havde hyret firmaet [A] til at lægge en strategi for, hvad kommunen skulle gøre i forhold til [B], der var kommunens største arbejdsplads, og at kommunen havde betalt for en analyse af risikoscenarier af virksomhedens interne ejerforhold, fremtidig produktion og EU's sanktionspolitik. Det fremgik også af artiklerne, at eksperter udtalte, at dette efter deres opfattelse ikke var en kommunal opgave.

Ankestyrelsen bad den 22. juni 2023 Halsnæs Kommune om en udtalelse.

Halsnæs Kommune sendte den 18. august 2023 en udtalelse.

Følgende fremgår bl.a. af udtalelsen:

"Da Rusland invaderede Ukraine den 24. februar 2022, og EU efterfølgende reagerede med sanktionspakker rettet mod Rusland, kom der hurtigt derefter et nationalt fokus på [B]. Det skyldes, at [B] på daværende tidspunkt var ejet af [C] med base i Rusland. [C] er ejet af den russiske milliardær [D].

[B] er den største private arbejdsplads i Halsnæs Kommune. Virksomheden har små 500 ansatte og omsatte i 2021 for ca. 3,6 mia. kr. Virksomheden producerer stål til en række forskellige formål herunder til vindmølleindustrien.

Ud over de 500 ansatte sikrer produktionen også en lang række andre lokale arbejdspladser i form af virksomheder, der er

underleverandører til [B]. Det er vurderingen, at det drejer sig om mindst 500 yderligere arbejdspladser jf. det notat, som [A] har udarbejdet.

Det store fokus på [B] i kølvandet på invasionen handlede ikke kun om selve det russiske ejerskab, men også om de konsekvenser, det kunne få, hvis der f.eks. blev indført sanktioner rettet mod russisk stål. Potentielt var der tale om, at værket risikerede at lukke. Det ville medføre et tab på op imod 1.000 arbejdspladser jf. det ovenfor skitserede. I tillæg hertil stod kommunen i en situation, hvor der var risiko for et indtægtstab på op imod 100 mio. kr.

På den samlede baggrund fandt Halsnæs Kommune det nødvendigt at søge konsulentbistand til dels at håndtere de mange pressehenvendelser, dels at få den nødvendige viden og information i forhold til mulige scenarier for [B] for derved at kunne varetage beskæftigelsesmæssige hensyn afhængig af, hvilke EU-sanktioner der måtte komme

Såvel bistanden til pressehåndtering som bistanden til at kunne varetage beskæftigelsesmæssige hensyn er efter kommunens vurdering helt lovlige formål, der tjener kommunens interesser, og vi finder også udgiften på 147.000 kr. proportional og økonomisk forsvarlig.

Samarbejdet med [A]

Aftalen med [A]

Foranlediget af de mange pressehenvendelser – og ikke mindst udsigten til, at de ville fortsætte i en rum tid – blev der indledt en kontakt med [A] med henblik på evt. at få hjælp og bistand til udarbejdelse af materiale til at håndtere de mange pressehenvendelser. Samtidig stod det også hurtigt klart, at det var nødvendigt for Halsnæs Kommune at få viden om stålproduktion, scenarier for fremtiden, EU-sanktionspakker mv., hvis kommunen skulle kunne være på forkant i forhold til beskæftigelsesmæssige scenarier. Eksempelvis om den næste sanktionspakke kunne indeholde et forbud mod import af semifarbejdet stål, som [B] var helt afhængig af. I en sådan situation ville der meget hurtigt opstå beskæftigelsesmæssige konsekvenser.

Samtidig var der brug for viden på området med henblik på, at Halsnæs Kommune mere generelt kunne beskrive og forklare betydningen af arbejdspladserne i Frederiksværk. Først og fremmest for Halsnæs Kommune, men også for samfundet i bredere forstand.

[...]

I såvel programmet "Kernen" og i de mange artikler i øvrigt bemærkes det, at borgmesteren primært forholder sig til de beskæftigelsesmæssige konsekvenser, som en lukning af [B] vil have for Halsnæs Kommune. Og i forlængelse heraf, at spørgsmålet om sanktioner mv. er et anliggende for regeringen og for EU. Med andre ord underbygger det, at Halsnæs Kommune på intet tidspunkt har medvirket til at bedrive udenrigspolitik, sådan som kommunen ellers bliver beskyldt for i artiklerne i Frihedsbrevet jf. nedenfor.

I forhold til mediebistanden helt generelt vurderer Halsnæs Kommune, at det er helt i overensstemmelse med gældende praksis at betale for en sådan konsulentydelse, når formålet tjener den kommunale interesse i sagen.

[...]

Analyse af risikoscenarier

[...]

Halsnæs Kommune havde behov for viden om de scenarier/risici, der var i forbindelse med [B]s fremtid, for at kommunen kunne vurdere, hvad risikoen var for, at kommunen kunne stå i den situation, at en stor gruppe borgere ville blive arbejdsløse.

En sådan vurdering af risikoen hjalp bl.a. Halsnæs Kommune til at overveje, om kommunen skulle påbegynde tiltag til at hjælpe de evt. mange arbejdsløse videre, om der var tiltag, kommunen kunne påbegynde organisatorisk allerede nu osv.

[...]

Ejerskab af [B]

[...]

Kommunen har på ingen måde hjulpet eller deltaget i en løsning af ejerskabet af [B].

Halsnæs Kommune har dog holdt sig orienteret om [B]s fremtid herunder også ejerskabet, da kommunen havde brug for denne viden i forhold til de hensyn, der tidligere er skitseret.

Halsnæs Kommune er i øvrigt uenig i, at det ikke kan blive kommunens problem, at en stor virksomhed eventuelt må lukke. Det vil få store beskæftigelsesmæssige konsekvenser, som er en opgave, kommunen skal løse og derfor gerne vil være på forkant med.

[...]

Møder med [B]

[...]

Halsnæs Kommune har jævnligt dialog med de virksomheder, som er beliggende i kommunen. I denne helt ekstraordinære situation ville det være mærkeligt, hvis ikke kommunen havde møder med virksomheden om den aktuelle situation. Møderne har været af orienterende karakter.

[...]

Halsnæs Kommune fører udenrigspolitik

[...]

Kommunen har på intet tidspunkt forsøgt at udøve udenrigspolitik. Det har kommunen hverken hjemmel til eller forudsætninger for. [E] spekulerer i, at kommunen måske ligefrem arbejder på at omgå sanktionerne. Den påstand kan Halsnæs Kommune helt afvise. Der henvises i den forbindelse til udtalelser i artikler mv., hvor langt hovedvægten af borgmesterens udtalelser handler om de beskæftigelsesmæssige bekymringer.

I det omfang borgmesteren eksempelvis er blevet spurgt af journalister om hans syn på EU-sanktioner mv., bemærkes det, at

svaret hele vejen igennem har lydt: "Jeg bakker op om regeringens linje i denne sag", og at EU-sanktioner ikke er et anliggende for kommunen."

Ankestyrelsens kompetence som tilsynsmyndighed

Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Det står i § 48, stk. 1, i kommunestyrelsesloven.

Ankestyrelsen beslutter, om der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag. Det står i § 48 a i kommunestyrelsesloven.

Ved vurderingen af, om der er anledning til at rejse en tilsynssag, vurderer Ankestyrelsen, om sagen er generelt egnet til at understøtte det kommunale tilsyns overordnede formål og funktion. Vi lægger vægt på, om det vil have væsentlig betydning, at vi tager sagen op til behandling.

Ankestyrelsen kan bl.a. inddrage sagens principielle, generelle og alvorlige karakter. Ankestyrelsen kan også inddrage, om sagen objektivt set har stor økonomisk eller administrativ betydning for en eller flere kommuner, organisationer, foreninger, borgere m.fl.

Venlig hilsen

Lykke Outzen Mørk

Vi har anvendt:

Lov om kommunernes styrelse (kommunestyrelsesloven), senest bekendtgjort ved lovbekendtgørelse nr. 69 af 23. januar 2024